با له دیفاعمان له ئازادی .. له مەریوان هەڵەبجەیی.. ، لێبڕاو بین!

سەرنجێك سەبارەت بە نامەی پشتیوانی چەند نووسەرێك كە لە كوردستان نێت بڵاوكراوەتەوە

سامان ئەحمەد

من دڵنیام كە ئەو بەڕێزانەی ئەو نامە پشتیوانیەیان لەبەرواری ٦ / ٢ بڵاوكردووەتەوە لە دڵسۆزی و خەمخۆری خۆیان بۆ ئازادی بیروڕاو گیانی مەریوان هەڵەبجەیی یەوە ئەو هەنگاوەیان هەڵگرتووە. ئەم هەوڵەیان جێی تەقدیرو پێزانینە .

بەڵام دوای خوێندنەوەی نامەكەیان چەند ڕەخنە و تێبینی یەكم لا دروست بوو كە بە پێویستم زانی ئەو بەڕێزانە و خوێنەرانی ئازیزی لێ ئاگادار بكەمەوە،

شێوازێك كە ئەو بەڕێزانە بۆ بەرگری لە ئازادی بیرو باوەڕ دەست نیشانیان كردووە و لێ یەوە هەڵوێستیان نواندووە جێگای ڕەخنەی جدی یە لەگەڵ شێوازی ڕاستەقینەی بەرگری لە ئازادی بیروڕا دەربڕیندا ناكۆكە، ئەمەش بە تەواوی لە برگەی كۆتایی نامەكەیاندا ڕەنگ دەداتەوە كە دەنوسن: (ڕەوتە ئیسلامیەكان مافی سروشتی خۆیانە كە داوای خۆیان لە دادگا لەسەر ئەو كتێبە و هەر كتێب و نووسەرێكی دیكە تۆمار بكەن، كە پێیان وایە سوكایەتیان بە بەهاو پیرۆزیەكانی ئەوان كردووە ... بەڵام نابێ مافی ئەوەیان بدرێتێ كە مینبەری مزگەوتەكان و میدیاكانیان ..... دژ بە نووسەران و نەیارانی خۆیان بەكار بهێنن)

ئەمە ئەو ئەلگۆ و شێوازەیە كە ئەم بەڕێزانە لە پەیوەند بە كێشەی مەریوان هەڵەبجەیی یەوە دیاریان كردووە. بەڵام ئەم شێوازە لەگەڵ شێوازی ئازادیخوازی دا نایەتەوە، زیاتر نەخشی ناوبژیوانێك نیشان دەدا كە سەرەنجام تەنها ئازادی تیایدا دەبێتە قوربانیو پێم وانیە ئەو دۆستانە ئەوەیان مەبەست بیت.

من پرسیار لەوان دەكەم ئیسلامیەكان لە كام دادگا سكاڵاكانی خۆیان تۆمار بكەن، ئەو دادگایەی كە د.كەمال سەید قادری لەسەر نووسینەكانی بە ٣٠ ساڵ حوكم دا؟ ئەو دادگایەی كە تا ئەمڕۆ بە قانون و یاساكانی ڕژێمی بەعس جێ بەجێ دەكات؟ ئەمە شێوازێكی هەڵەیە بۆ بەرگری لە ئازادی سیاسی.

پاشان ئەگەر دادگایەكی عادیلانەش وەكو ئەوەی لە دانمارك بۆ (پۆلسن) هەبێ ئیسلامیەكان بە چ هەقێك مافی خۆیانە داوای خۆیان لە دادگادا تۆمار بكەن، ئەی ئازادی بیروڕا چ مانایەكی دەبێ كە ئینسان لەسەر دەربڕینی بیروڕای خۆی و تێگەیشتنی خۆی (بەدەر لەوەی دروستە یان نا) ڕووبەڕووی دادگا بكرێتەوە. ئازادی بیروڕا و لێپێچینەوەی دادگا بۆ خۆی بەمانای بەرتەسك كردنەوە و بەرگرتنە بە ئازادی بیروڕا. مەگەر لە دانماركدا دادگایەكی عادیلانە نی یە؟ ئەی بۆ دادگا لێپێچینەوەی دادگایی لەگەڵ (پۆلسن) نەكرد؟ چونكە ئازادی بیروڕا دەربڕین لەو وولاتەدا پارێزراوە و دادگا ناتوانێ بەری پێ بگرێت و بەرتەسكی بكاتەوە. پاشان نە (پۆلسن) نە مەریوان هەڵەبجەیی سوكایەتی یان تۆمەتیان بۆ شەخسیەتێكی مەوجودی ناو كۆمەڵگا نەكردووە تا بتوانێت وەكو كەسێك بەرگری لە كەسایەتی خۆی بكات، ئەوان تێڕوانین و بیروبۆچوونی خۆیان لەسەر ئاینێكی دیاریكراو یان شەخسیەتێكی مەعنەوی ئەو ئاینە دەربڕیوە. ئەمەش مافی هەر تاكە كەسێكە كە چۆن دەڕوانێتە ئاین و یاساكان و تەقلیدەكانی ئاینەكان و شەخسیەتە مەعنەویەكانیان. هەركەس لایەنگری ئازادی بیروڕا بێت دەبێت ئەم پرەنسیپانە بە ڕەسمی بناسێنێت و هەواڵەی دادگا و ڕەحمەتی دادوەری نەكات لە هیچ شوێنێكی دنیادا بە تایبەت لە كوردستاندا.

لەمەش گرنگتر كە شایەنی ڕەخنەی جدی یە ،ئەوەی كە ئەو بەڕێزانە لەسەر ئەو بنەمایە ئەو مافە دەدەن بە ئیسلامیەكان كە گوایە: ئەگەر پێیان وایە سوكایەتی بە بەهاو پیرۆزیەكانیان كراوە!

بەڵام لە ڕاستی دا ئەمە پێچەوانەی هەر ئیدیعایەكی ئازادیخوازی، و كەوتنە ژێر فشاری هەژمونی ئیسلامە. كە كەس بۆی نی یە ڕەخنە لە دینەكەیان پێغەمبەر و قورئان و بەها و مقەدەساتەكانیان بگرێت، جا ئەو كەسە نووسەر یان وێنەكێش یان

کارکاتۆریست یان سیاسەتمەدار بێت بەهەر شێوازێك كە لە تواناياندايە. ئەوەی كە پۆلسن بە كاریكاتۆر كردوویەتی هەمان ڕەخنەیە كە نووسەرێك بە چەند لاپەڕەیەك نووسیویەتی.

ئەگەر ئێمە ئازادیخواز بین ئەبێ بزانین كە مقەدەساتی ئیسلام جگە لە سەركوت و پێشێل كردنی ئیرادەی ئینسان هیچی تر نی یە. حجاب یەكێكە لە مقدەساتی ئیسلام لەهەر كوێ دەسەلاتیان هەبێ بە زۆری هەڕەشە و كوشتن حجاب بە ژنان دەپۆشن. من ناتوانم ئازادیخواز بم و دژی حجاب نەبم وەك سیمبولیكی ئیسلامی سیاسی ڕیسوای نەكەم . هەربۆیە ڕەخنە و دژایەتی حجاب ئەركێكی ئازادیخوازانەیە. ئەوەی كە ئیسلامیەكان قبوڵی ناكەن و بە سوكایەتی موقەدەساتی دەزانن ئەوە كۆنەپەرستی و سەركوتگەری خۆیانە، نەك تاوانێك یان كارێكی نابەجێ لە لایەن نووسەر یان وێنەكێشێكی ڕەخنە گرەوە.

مقدەساتی ئیسلام سەراپای نوقمی خوێن و گیان هەڵكێشانی ئینسانە. بڕوانن ڕۆژانە ئیسلام و بیروباوەڕی ئیسلامی لە ژێر پەردەی ناموس پەرستی و زینادا گیانی چەندەها ژن سارد دەكاتەوە ، ئایا ئەمە مقدەسە بۆ ئینسان بۆ ئازادیخوازان؟؟ بێگومان نەخێر دەبێ دە قات و سەد قاتی تر ئەم مقدەساتە دژی ئینسانیانە ڕیسوا بكرێن و بخرێنە زبڵدانەوە. ئەمەیە ئازادیخوازی، نەك مافی ئەوەیان بدەمێ كە لەسەر ریسواكردنی حجاب و گیان هەڵكێشانی ژنان پێم وابێ مقەدەساتی ئیسلامیەكان سوكایەتی پێكراوە و مافی خۆیانە ڕوو بكەنە دادگا. هاوكێشەكە بەتەواوی پێچەوانەیە.

ئەمرۆ ئیسلامیەكان بە بەها و مقدەساتە كانی خۆیانەوە ڕۆژانە دەیان و سەدان ئینسانی بێ تاوان كەلەپاچە دەكەن هەڕەشە لە هەر سیمایەكی مەدەنی و ئازادیخوازی دەكەن و هەموو بەها و مقدەساتێكی ئینسانی پێ شێل دەكەن و بەبەرچاوی كۆمەڵگایەكی چەند بلیار ئینسانیەوە ئینسان سەردەبڕن و خۆشیان بە هەق دەزانن. ئەی بۆ ئێمە دەبێ بە ڕیسواكردنی ئەو بەها و مقدەساتە دژی ئینسانیانەی ئەوان مافی ئەوەیان پێ بدەین كە بمانخەنە قەفەسی دادگاوە.

بە پێچەوانەوە بەرگری لە ئازادیخوازی، ڕەخنە و وەستانەوەیەكی جد ی یە لەو بەها و مقدەساتە ئیسلامیانەی هەڕەشە لە كۆمەڵگای ئینسانی ئەمرۆ دەكات. ئازادیخوازی ناكرێ بە ناوبژیوانی جێگای بگیرێتەوە.

دوا سەرنجم لەسەر نامەكەی ئەو بەرێزانە ئەوەیە كە هەوڵ و خەباتی خۆیان لە ڕزگاركردنی تاكە كەسێكدا بەرجەستە كردووە كە ژیانی مەریوان هەڵەبجەیی لە مەترسی دایە! بەڵام ئەم تێگەیشتنە بەرتەسك كردنەوەی خەباتی ئازادیخوازانەیە، ئەوە كۆمەڵگایە لەبەردەم مەترسی هێرش و پەلاماری سەركوت و تیرۆریزمی ئیسلامی دایە نەك تەنها مەریوان هەڵەبجەیی. پەیامی ئێمە دەبێ پەیامێكی كۆمەڵایەتی بێت بۆ ڕزگاركردنی كۆمەڵگا نەك بە تەنها تاكە كەسێك، ئەمە بەمانای بەتەنگەوە نەهاتنی گیان و سەلامەتی مەریوان هەڵەبجەیی نایەت بەڵكو بە پێچەوانەوە هەر كارێك لەو ڕاستایەدا پێویستە دەبیت ئەنجام بدرێت. بەڵام مەریوان ئیتر تەنها كەسایەتییەك نییە رەمزیكە بۆ بەگژا چوونەوەی مقدسات وتابۆ ئیسلامیییەكان و هەر بەم مانایەش دەبێت پشتیوانی لێ بكرێت. ئێمە نابێ تێگەیشتن و بیركردنەوە و پەیامی خۆمان بۆ ڕزگاركردنی یان ئازادكردنی هەر كەسێك لە چوارچێوەی بەرگری لە ئازادی بهێنینە خوارەوە ، بۆ نمونە لە پەیوەند بە كەیس د. كەمالەوە هەرچەندە ئازادكردنی د. كەمال زۆر گرنگە بەڵام ئەمە ناكاتە ئەوەی كە هەوڵی خۆمان بهێنینە خوارەوە بۆ ئەو ئاستەی بەهەر باج و نرخێك بێت بیدەین ئازاد بكرێت، بەرگری ئێمە لە هەركەسێكی وەكو د. كەمال یان مەریوان بۆ خۆی بەرگریە لە ئازادی سیاسی و ئازادی بیروڕا دەربڕین ..

لەكۆتایی دا هیوادارم ڕەخنە و تێبینی یەكانم نیگەران نەبن‌و كۆمەكێك بە هەوڵ و خەباتی ئێوە لە پێناو ئازادی بیروڕا دەربڕین بكات.

٧/ ٢/ ٢٠٠٦